

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 19 grudnia 2013 r.*

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym — Pomoc państwa — Pojęcie interwencji państwa lub z użyciem zasobów państwowych — Energia elektryczna pochodzenia wiatrowego — Obowiązek zakupu po cenie wyższej od ceny rynkowej — Pełna rekompensata — Opłaty należne od odbiorców końcowych energii elektrycznej

W sprawie C-262/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Conseil d'État (Francja) postanowieniem z dnia 15 maja 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 29 maja 2012 r., w postępowaniu:

Association Vent De Colère! Fédération nationale,

Alain Bruguier,

Jean-Pierre Le Gorgeu,

Marie-Christine Piot,

Eric Errec,

Didier Wirth,

Daniel Steinbach,

Sabine Servan-Schreiber,

Philippe Rusch,

Pierre Recher,

Jean-Louis Moret,

Didier Jocteur Monrozier

przeciwko

Ministre de l'Écologie, du Développement durable, des Transports et du Logement,

Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie,

* Język postępowania: francuski.

przy udziale:

Syndicat des énergies renouvelables,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta, prezes izby, J.L. da Cruz Vilaça (sprawozdawca), G. Arestis, J.C. Bonichot i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: V. Tourrès, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 kwietnia 2013 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu l'Association Vent De Colère! Fédération nationale przez adwokatów A. Marlange'a oraz M. Le Berre'a,
- w imieniu Syndicat des énergies renouvelables przez adwokatów F. Thirieza oraz T. Lyona-Caena,
- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a, J. Gstaltera oraz J. Rossiego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez I. Pouli oraz K. Boskovitsa, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez T. Maxiana Ruschego i É. Gippiniego Fourniera oraz przez K. Herrmann i P. Němečkovą, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2013 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 87 ust. 1 WE (obecnie art. 107 ust. 1 TFUE).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach skargi wniesionej przez Association Vent De Colère! Fédération nationale i przez jedenaście osób fizycznych w przedmiocie dwóch zarządzeń ministra ds. ekologii, energii, zrównoważonego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego oraz ministra gospodarki, przemysłu i zatrudnienia z dnia 17 listopada 2008 r. ustanawiających warunki zakupu energii elektrycznej wytwarzanej przez instalacje wykorzystujące energię mechaniczną wiatru (JORF z dnia 13 grudnia 2008 r., s. 19032) i z dnia 23 grudnia 2008 r., uzupełniającego zarządzenie z dnia 17 listopada 2008 r. (JORF z dnia 28 grudnia 2008 r., s. 20310) (zwanym dalej „spornymi zarządzeniami”).

Ramy prawne

Prawo francuskie

- 3 Artykuł 5 loi n° 2000-108, du 10 février 2000, relative à la modernisation et au développement du service public de l'électricité (ustawy nr 2000-108 z dnia 10 lutego 2000 r. o modernizacji i rozwoju energetyki publicznej) (JORF z dnia 11 lutego 2000 r., s. 2143), zmienionej loi n° 2006-1537, du 7 décembre 2006, relative au secteur de l'énergie (ustawą nr 2006-1537 z dnia 7 grudnia 2006 r. dotyczącą sektora energii) (JORF z dnia 8 grudnia 2006, s. 18531) (zwanej dalej „ustawą nr 2000-108”) stanowi:

„I.- Obciążenia związane z zadaniami użyteczności publicznej powierzonymi przedsiębiorstwom energetycznym są w pełni rekompensowane. Obejmują one:

a) W zakresie wytwarzania energii elektrycznej:

- 1° Dodatkowe koszty, które wiążą się ewentualnie z wprowadzeniem w życie tych przepisów art. 8 i 10 w odniesieniu do kosztów nieponiesionych przez Électricité de France [SA (EDF) (zwaną dalej „Électricité de France”)] lub, w stosownym przypadku, nieponiesionych przez dystrybutorów nieznacjonalizowanych wskazanych w art. 23 ustawy nr 46-628 z dnia 8 kwietnia 1946 r. [o nacjonalizacji sektora energii elektrycznej i gazu (JORF z dnia 9 kwietnia 1946 r., s. 2651)], których koszty te mogłyby dotyczyć. Nieponiesione koszty są obliczane w odniesieniu do cen rynkowych energii elektrycznej lub, w przypadku dystrybutorów nieznacjonalizowanych, w odniesieniu do taryf zbycia wymienionych w art. 4, proporcjonalnie do udziału energii elektrycznej nabytej na podstawie tych taryf w łącznej zakupionej ilości, po odliczeniu ilości nabytej na podstawie ww. art. 8 i 10. Te same wartości nieponiesionych kosztów stanowią odniesienie w celu określenia dodatkowych rekompensowanych kosztów, jeżeli dane instalacje są wykorzystywane przez Électricité de France lub dystrybutora nieznacjonalizowanego. W sytuacji, gdy przedmiotem umów jest zakup energii elektrycznej wytworzonej przez instalację produkcji znajdującą się na obszarach niepołączonych z kontynentalną siecią metropolitarną, dodatkowe koszty są obliczane w stosunku do udziału odnoszącego się do produkcji w uregulowanych taryfach sprzedaży energii elektrycznej;

[...]

Obciążenia te są obliczane na podstawie odpowiedniej dokumentacji rachunkowej prowadzonej przez podmioty, które je ponoszą. Ta dokumentacja rachunkowa, sporządzana zgodnie z zasadami ustanowionymi przez komisję nadzoru energetycznego, jest kontrolowana na koszt podmiotów ponoszących te obciążenia przez ich biegłego rewidenta lub w odniesieniu do zarządów przez ich biegłego księgowego. [...] Minister właściwy ds. energii ustala wysokość obciążeń na wniosek komisji nadzoru energetycznego, składany corocznie.

Rekompensata tych obciążeń na korzyść ponoszących je podmiotów jest zapewniana z opłat należnych od odbiorców końcowych energii elektrycznej znajdujących się na terytorium krajowym.

Wysokość ww. opłat jest obliczana proporcjonalnie do ilości zużytej energii elektrycznej. [...]

Wysokość należnej opłaty przypadającej na obiekt korzystający z energii od odbiorców końcowych wymienionych w art. 22 ust. I akapit pierwszy nie może przekraczać 500 000 EUR. Taki sam limit ma zastosowanie do opłaty należnej od przedsiębiorstw wskazanych w art. 22 ust. I w odniesieniu do trakcyjnej energii elektrycznej zużytej na terytorium krajowym i do opłaty należnej od przedsiębiorstw wskazanych w art. 22 ust. II akapit czwarty w odniesieniu do energii elektrycznej zużytej poniżej punktów dostarczania energii elektrycznej na elektrycznie połączonej sieci.

Wysokość opłaty należnej od każdej kilowatogodziny jest obliczana w taki sposób, aby opłaty pokryły całość wyżej wskazanych obciążeń, o których mowa w lit. a) i b), jak również wydatki związane z zarządzaniem poniesione przez kasę depozytową i budżet krajowego mediatora energetycznego. Minister właściwy ds. energii ustala tę kwotę na wniosek komisji nadzoru energetycznego, składany corocznie. Roczna kwota opłaty ustalana na dany rok ma zastosowanie do następnych lat w braku wejścia w życie nowego zarządzenia na dany rok.

[...]

Składki kwalifikowalnych odbiorców końcowych, korzystających z praw przyznanych w art. 22 ust. III, zasilanych za pośrednictwem publicznej sieci przesyłowej lub publicznej sieci rozdzielczej są zwracane przez podmiot zarządzający siecią, do której odbiorcy są podłączeni, w formie dodatkowej opłaty do stawek za korzystanie z sieci. [...] Składki faktycznie odzyskane są zwracane podmiotom, które ponoszą obciążenia związane ze świadczeniem usług publicznych za pośrednictwem kasy depozytowej.

[...] Kasa depozytowa zwraca cztery razy w roku podmiotom, które ponoszą obciążenia określone w lit. a) i b) pkt 1 i 2, zebrane kwoty. Wypłaca ona krajowemu mediatorowi energetycznemu kwotę równą wysokości jego budżetu w dniu 1 stycznia każdego roku.

Kasa depozytowa ewidencjonuje różne operacje na odrębnym rachunku. Wydatki związane z zarządzaniem poniesione przez kasę są ustalane corocznie przez ministrów właściwych w sprawach gospodarki i energii.

Nie uchybiając stosowaniu sankcji przewidzianych w art. 41, w wypadku niewystarczającej płatności opłaty lub jej braku w terminie dwóch miesięcy od dnia, w którym opłata jest należna, komisja nadzoru energetycznego kieruje ponaglenie z odsetkami za zwłokę, których stawkę ustalono na 10% kwoty należnej opłaty.

[...]

W wypadku gdy kwota zebranych opłat nie odpowiada ustalonej kwocie obciążenia w danym roku, korekta dokonywana jest w następnym roku z tytułu obciążeń należnych w tym roku. Jeśli należne kwoty nie zostały zwrócone w danym roku, są one dodawane do kwoty obciążeń w roku następnym.

Komisja nadzoru energetycznego ocenia co roku w swym sprawozdaniu rocznym funkcjonowanie systemu związanego z obciążeniami związanymi ze świadczeniem usług publicznych w zakresie dostaw energii elektrycznej, o których mowa w niniejszym ust. I.

[...]

III.- W wypadku braku zapłaty przez dłużnika opłaty przewidzianej w ust. I [...] powyżej minister właściwy ds. energii orzeka karę administracyjną na warunkach przewidzianych w art. 41 niniejszej ustawy.

IV.- Dekrety Conseil d'État precyzują szczegółowe zasady stosowania niniejszego artykułu”.

4 Artykuł 10 ustawy 2000-108 stanowi:

„Z zastrzeżeniem wymogów prawidłowego funkcjonowania sieci, Électricité de France oraz w ramach działalności statutowej i w zakresie, w jakim instalacje produkcji energii elektrycznej są podłączone do publicznych sieci rozdzielczych, które wykorzystują, dystrybutorzy nieznacjonalizowani wymienieni

w ww. art. 23 ustawy nr 46-628 z dnia 8 kwietnia 1946 r. są zobowiązani zawrzeć, na wniosek zainteresowanych producentów, umowy na zakup energii elektrycznej wytworzonej na terytorium kraju przez:

[...]

2° Instalacje korzystające z odnawialnych źródeł energii, z wyjątkiem instalacji korzystających z energii wiatrowej znajdujących się na obszarach połączonych z kontynentalną siecią metropolitarną, lub instalacje wdrażające rozwiązania wydajne pod względem efektywności energetycznej, takie jak kogeneracja. Pułap mocy zainstalowanej instalacji mogących korzystać z obowiązkowego zakupu określa dekret Conseil d'État. Pułapy te, które nie mogą przekroczyć 12 megawatów, są określane w odniesieniu do każdej kategorii instalacji mogących korzystać z obowiązkowego zakupu na dany zakład produkcyjny.

[...]

[...]

3° Instalacje produkujące energię elektryczną korzystające z energii wiatrowej, znajdujące się na obszarach rozwoju energetyki wiatrowej określonych na podstawie art. 10–1;

[...] Obowiązki ciążące na producentach korzystających z obowiązkowego zakupu oraz warunki, na jakich ministrowie właściwi w sprawach gospodarki i energii po konsultacji z komisją nadzoru energetycznego ustalają warunki zakupu tak wytwarzanej energii elektrycznej, precyzuje dekret. Z zastrzeżeniem utrzymywania umów obowiązkowego zakupu obowiązujących w dniu opublikowania ustawy nr 2004-803 z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie usług publicznych w zakresie dostaw energii elektrycznej i gazu oraz przedsiębiorstw energetycznych i gazowniczych, instalacje korzystające z obowiązkowego zakupu na podstawie niniejszego artykułu lub na podstawie art. 50 niniejszej ustawy mogą korzystać tylko jeden raz z umowy obowiązkowego zakupu.

Ewentualne dodatkowe koszty instalacji produkcji energii elektrycznej wykorzystywanych przez Électricité de France lub przez ww. dystrybutorów nieznacjonalizowanych objętych zakresem stosowania niniejszego artykułu podlegają rekompensacie na warunkach przewidzianych w art. 5 ust. I.

[...]

Ewentualne dodatkowe koszty, które mogą powstać, są rekompensowane na warunkach przewidzianych w art. 5 ust. I.

[...]”.

5 Artykuł 8 pkt 2 décret n° 2001-410, du 10 mai 2001, relatif aux conditions d'achat de l'électricité produite par des producteurs bénéficiant de l'obligation d'achat modifié (dekretu z dnia 10 maja 2001 r. w sprawie warunków zakupu energii elektrycznej od producentów korzystających z obowiązkowego zakupu, zmienionego (JORF z dnia 12 maja 2001 r., s. 7543), brzmi następująco:

„Warunki zakupu energii elektrycznej od producentów korzystających z obowiązkowego zakupu, o którym mowa w art. 10 [...] ustawy z dnia 10 lutego 2000 r., określają zarządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz ministra właściwego do spraw energii wydane po konsultacji z wyższą radą energetyczną i po konsultacji z komisją nadzoru energetycznego. Warunki te określają w szczególności:

[...]

2° taryfę zakupu energii elektrycznej”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

- 6 Przez sporne zarządzenia minister ds. ekologii, energii, zrównoważonego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego oraz minister gospodarki, przemysłu i zatrudnienia ustanowili warunki zakupu energii elektrycznej wytwarzanej przez instalacje wykorzystujące energię mechaniczną wiatru.
- 7 Zarządzenia te były następnie przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej do Conseil d'État przez Association Vent de colère! Fédération nationale i jedenastu pozostałych skarżących.
- 8 Skarżący ci twierdzą w szczególności, że wspomniane zarządzenia stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- 9 Zdaniem sądu odsyłającego zakup energii elektrycznej wytworzonej przez instalacje korzystające z energii wiatrowej po cenie wyższej od ceny rynkowej stanowi korzyść mogącą wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz na konkurencję.
- 10 W przedmiocie kryterium opartego na interwencji państwa lub interwencji za pomocą zasobów państwa Conseil d'État przypomina, że w swej decyzji z dnia 21 maja 2003 r. zastosował się on do wyroku z dnia 13 marca w sprawie C-379/98 PreussenElektra, Rec. s. I-2099, stwierdzając, że obciążenie finansowe wynikające z obowiązku zakupu przysługującego instalacjom korzystającym z energii wiatrowej było rozłożone między różne przedsiębiorstwa, lecz pomoc ta nie była finansowana, bezpośrednio ani pośrednio, ze środków publicznych, i zatem uznał, że wcześniejszy mechanizm zakupu energii elektrycznej wytworzonej przez instalacje korzystające z energii wiatrowej nie stanowił pomocy państwa w rozumieniu postanowień art. 87 ust. 1 WE.
- 11 Mechanizm ten został jednak zmieniony loi n° 2003-8, du 3 janvier 2003, relative aux marchés du gaz et de l'électricité et au service public de l'énergie (ustawą nr 2003-8 z dnia 3 stycznia 2003 r. o rynku gazu, rynku energii elektrycznej i energetyce publicznej) (JORF z dnia 4 stycznia 2003 r., s. 265). Wcześniej bowiem dodatkowe koszty wynikające z obowiązku zakupu nałożonego na Électricité de France i dystrybutorów nieznacjonalizowanych były w całości rekompensowane przez publiczny fundusz produkcji energii elektrycznej zasilany opłatami od producentów, dostawców i dystrybutorów wymienionych w ustawie. Obecnie te dodatkowe koszty są rekompensowane przez opłaty od użytkowników finalnych energii elektrycznej znajdujących się na terytorium krajowym, których wysokość jest określana proporcjonalnie do ilości zużytej energii elektrycznej, w drodze zarządzenia ministra właściwego do spraw energii na wniosek komisji nadzoru energetycznego.
- 12 Conseil d'État zaznaczył również, że w wyroku z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie C-206/06 Essent Netwerk Noord i in., Zb.Orz. s. I-5497 Trybunał, wyjaśniwszy, że w postępowaniu, które doprowadziło do wydania ww. wyroku w sprawie PreussenElektra, zainteresowane przedsiębiorstwa nie były uprawnione przez państwo członkowskie do zarządzania zasobami państwowymi, orzekł, iż finansowanie poprzez dopłatę do ceny nałożoną przez państwo na nabywców energii, stanowiącą w istocie podatek wpływający do funduszu pozostającego pod kontrolą państwa, należy uznać za interwencję państwa z użyciem zasobów państwowych.
- 13 W tych okolicznościach Conseil d'État postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy w związku ze zmianą sposobu finansowania całkowitej rekompensaty nadwyżki kosztów ponoszonych przez Électricité de France oraz dystrybutorów nieznacjonalizowanych wymienionych w art. 23 ustawy nr 46-628 [...] z tytułu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej przez

instalacje korzystające z energii wiatrowej po cenie wyższej od ceny rynkowej, dokonaną przepisami ustawy nr 2003-8 [...], mechanizm ten należy obecnie uznawać za działanie państwa lub działanie za pomocą zasobów państwowych w rozumieniu i do celów stosowania postanowień art. [107 TFUE]?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 14 Poprzez swe pytanie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy mechanizm pełnej rekompensaty dodatkowych kosztów nałożonych na przedsiębiorstwa ze względu na obowiązek zakupu energii elektrycznej pochodzenia wiatrowego po cenie wyższej od ceny rynkowej, którego finansowanie jest ponoszone przez odbiorców końcowych, taki jak wynikający z ustawy nr 2000-108, należy uznać za interwencję państwa lub z użyciem zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- 15 Na wstępie należy wyjaśnić, że o ile uznanie za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE uzależnione jest od spełnienia czterech przesłanek, a mianowicie, że ma miejsce interwencja państwa lub przy użyciu zasobów państwowych, że interwencja ta może wywierać wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi, że przyznaje beneficjentowi jakąś korzyść i że zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 marca 1993 r. w sprawach połączonych C-72/91 i C-73/91 *Słoman Neptun*, Rec. s. I-887, pkt 18; a także z dnia 30 maja 2013 r. w sprawie C-677/11 *Doux Élevage i Coopérative agricole UKL-ARREE*, pkt 25), o tyle niniejsze pytanie dotyczy jedynie pierwszej z tych przesłanek.
- 16 Aby można było zakwalifikować określone korzyści jako pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, konieczne jest, aby po pierwsze, zostały one przyznane bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych oraz, po drugie, aby można je było przypisać państwu (zob. wyrok z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-482/99 w sprawie *Francja przeciwko Komisji*, Rec. s. I-4397, pkt 24; a także ww. wyrok w sprawie *Doux Élevage i Coopérative agricole UKL-ARREE*, pkt 27).
- 17 W odniesieniu w pierwszej kolejności do przesłanki dotyczącej możliwości przypisania środka należy zbadać, czy władze publiczne powinny być uznane za zaangażowane w przyjęcie tego środka (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *Francja przeciwko Komisji*, pkt 52).
- 18 W tym względzie należy stwierdzić, że mechanizm rekompensaty będący przedmiotem postępowania głównego został wprowadzony ustawą nr 2000-108 i należy zatem przypisać go państwu.
- 19 Co się tyczy w drugiej kolejności przesłanki związanej z tym, by korzyść była przyznana bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych, należy przypomnieć, że środki niewiążące się z przekazaniem zasobów publicznych mogą wchodzić w zakres pojęcia pomocy (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 *Banco Exterior de España*, Rec. s. I-877, pkt 14; z dnia 19 maja 1999 r. w sprawie C-6/97 *Włochy przeciwko Komisji*, Rec. s. I-2981, pkt 16).
- 20 Pojęcie interwencji z użyciem zasobów państwowych służy temu, by w pojęciu tym zawrzeć zarówno korzyści bezpośrednio przyznane przez państwo, jak i te przyznane przez wyznaczone albo utworzone przez to państwo instytucje publiczne lub prywatne (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 22 marca 1977 r. w sprawie 78/76 *Steinike i Weinlig*, Rec. s. 595, pkt 21; ww. wyrok w sprawie *Słoman Neptun*, pkt 19; a także ww. wyrok w sprawie *Doux Élevage i Coopérative agricole UKL-ARREE*, pkt 26).
- 21 Trybunał orzekł również, że art. 107 ust. 1 TFUE dotyczy wszelkich środków pieniężnych, które władze publiczne mogą rzeczywiście wykorzystywać w celu wspierania przedsiębiorstw, bez względu na fakt, czy środki te w sposób stały są, czy też nie są częścią majątku państwa. W związku z tym nawet jeśli kwoty odpowiadające rozważanemu środkowi nie są stale w posiadaniu skarbu państwa, to fakt, że stale znajdują się pod kontrolą publiczną, a zatem w dyspozycji właściwych organów krajowych,

wystarczy, aby mogły zostać uznane za zasoby państwowe (zob. ww. wyroki: w sprawie Francja przeciwko Komisji, pkt 37; w sprawie Essent Netwerk Noord i in., pkt 70; a także w sprawie Doux Élevage i Coopérative agricole UKL-ARREE, pkt 35).

- 22 Z akt przekazanych Trybunałowi wynika, że w postępowaniu głównym kwoty mające na celu rekompensatę dodatkowych kosztów wynikających z ciążącego na przedsiębiorstwach obowiązku zakupu są zbierane od wszystkich odbiorców końcowych energii elektrycznej na terytorium Francji i powierzane kasie depozytowej.
- 23 Zgodnie z francuskimi przepisami mającymi zastosowanie w postępowaniu głównym kwota opłaty ciążąca na każdym odbiorcy końcowym energii elektrycznej jest ustalana corocznie przez ministra właściwego ds. energii na wniosek komisji nadzoru energetycznego. W braku takiego zarządzenia ministerialnego kwota opłaty jest automatycznie podwyższana co roku.
- 24 Ponadto art. 5 ustawy nr 2000-108 wprowadza karę administracyjną w wypadku niezapłacenia opłaty przez odbiorcę.
- 25 Tymczasem Trybunał orzekł już, że fundusze zasilane z obowiązkowych opłat nakładanych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego, zarządzane i dzielone zgodnie z tym ustawodawstwem, mogą być uznane za zasoby państwowe w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, nawet jeśli są zarządzane przez podmioty odrębne od władz publicznych (zob. podobnie wyrok z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. 709, pkt 35).
- 26 Wreszcie na rozprawie wyjaśniono, że ustawa nr 2000-108 ustanowiła zasadę całkowitego pokrycia obowiązku zakupu przez państwo francuskie, która to zasada zobowiązuje to państwo do rozliczania wcześniejszych zobowiązań i do całkowitego pokrycia dodatkowych kosztów nałożonych na przedsiębiorstwa, w wypadku gdyby kwota opłat zebranych od odbiorców końcowych energii elektrycznej była niewystarczająca celem pokrycia tych dodatkowych kosztów.
- 27 Z pkt 20, 25 i 26 niniejszego wyroku wynika zatem, że przytoczony na rozprawie przez rząd francuski fakt, iż przedsiębiorstwa poddane obowiązkowi zakupu zachowują opłaty pobrane od odbiorców końcowych, dopóki opłaty te nie pokryją kwoty ich własnych dodatkowych kosztów, efektem czego część funduszy nie przechodzi przez rachunek kasy depozytowej, nie wystarcza do wykluczenia istnienia interwencji z użyciem zasobów państwowych.
- 28 W każdym razie w odniesieniu do funduszy przechodzących przez kasę depozytową należy zauważyć, że zgodnie z ustawą nr 2000-108 kasa ta centralizuje zebrane kwoty na odrębnym rachunku przed zwróceniem ich odnośnym podmiotom gospodarczym, biorąc w ten sposób udział jako pośrednik w zarządzaniu funduszami.
- 29 Kasa depozytowa jest osobą prawną prawa publicznego ustanowioną ustawą o finansach z 1816 r. Jej dyrektor generalny, który jest organem wykonawczym, jest powoływany na radzie ministrów przez prezydenta Republiki Francuskiej. W skład komisji nadzoru kasy depozytowej oraz wyspecjalizowanych komitetów utworzonych w ramach tej komisji wchodzi osoby powołane przez zgromadzenie narodowe i senat oraz inne instytucje publiczne. Przewodniczący rady nadzorczej kasy depozytowej jest wyznaczany przez tę radę spośród jej członków. Przewodniczący jest w praktyce członkiem albo zgromadzenia narodowego, albo senatu.
- 30 Ta instytucja publiczna uprawniona przez państwo francuskie zapewnia świadczenie usług zarządzania administracyjnego, finansowego i rachunkowego na rzecz komisji nadzoru energetycznego, niezależnego organu administracyjnego powołanego do nadzorowania prawidłowego funkcjonowania rynków energii elektrycznej i gazu we Francji. Kasa depozytowa stwierdza również zaległości w płatnościach i brak płatności odbiorców końcowych oraz informuje o nich tę komisję.

- 31 Co więcej, ten podmiot publiczny może inwestować opłaty zebrane od odbiorców końcowych, przy czym wynagrodzenie związane z tymi inwestycjami jest odliczane od kwoty opłat należnych w roku następnym.
- 32 Ponadto nie osiąga on zysku z tej działalności, a wydatki tego podmiotu związane z zarządzaniem są zaliczane na poczet opłat uiszczonych przez odbiorców końcowych energii elektrycznej.
- 33 Wspomniane kwoty w ten sposób zarządzane przez kasę depozytową powinny zatem zostać uznane za pozostające pod kontrolą państwową.
- 34 Wszystkie powyższe okoliczności pozwalają na odróżnienie niniejszej sprawy od postępowania, które doprowadziło do wydania ww. wyroku w sprawie PreussenElektra, w którym Trybunał orzekł, że nie może być uznany za interwencję z użyciem zasobów państwowych spoczywający na prywatnych przedsiębiorstwach zajmujących się zaopatrzeniem w energię elektryczną obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii po ustalonych cenach minimalnych w zakresie, w jakim nie doszło do żadnego pośredniego bądź bezpośredniego przeniesienia zasobów państwowych do przedsiębiorstw wytwarzających ten rodzaj energii elektrycznej (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie PreussenElektra, pkt 59).
- 35 Jak bowiem Trybunał miał już okazję stwierdzić w pkt 74 ww. wyroku w sprawie Essent Netwerk Noord i in. w postępowaniu, w którym zapadł ww. wyrok w sprawie PreussenElektra, przedsiębiorstwa prywatne nie były uprawnione przez dane państwo członkowskie do zarządzania zasobami państwowymi, lecz spoczywał na nich obowiązek zakupu przy użyciu własnych zasobów finansowych.
- 36 Rozpatrywane fundusze nie mogły zatem być uznane za zasoby państwa, ponieważ nie były w żadnej chwili pod kontrolą państwową i nie istniał żaden ustanowiony i regulowany przez państwo członkowskie mechanizm, taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, rekompensaty dodatkowych kosztów wynikających z tego obowiązku zakupu i za pomocą którego państwo gwarantowało tym podmiotom prywatnym całkowite pokrycie wspomnianych dodatkowych kosztów.
- 37 Artykuł 107 ust. 1 TFUE należy zatem interpretować w ten sposób, że mechanizm pełnej rekompensaty dodatkowych kosztów nałożonych na przedsiębiorstwa ze względu na obowiązek zakupu energii elektrycznej pochodzenia wiatrowego po cenie wyższej od ceny rynkowej, którego finansowanie jest ponoszone przez wszystkich odbiorców końcowych na terytorium krajowym, taki jak mechanizm wynikający z ustawy nr 2000-108, stanowi interwencję z użyciem zasobów państwowych.

W przedmiocie ograniczenia skutków wyroku w czasie

- 38 Tytułem ewentualnym, gdyby Trybunał uznał, że dany sposób finansowania, taki jak rozpatrywany w sprawie głównej, stanowi interwencję państwa lub z użyciem zasobów państwowych, rząd francuski wnosi o ograniczenie skutków w czasie mającego zapaść wyroku.
- 39 Należy przypomnieć w tym względzie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem wykładnia przepisu prawa Unii, dokonana przez Trybunał w ramach kompetencji przyznanej mu w art. 267 TFUE, wyjaśnia i precyzuje znaczenie oraz zakres tego przepisu, tak jak powinien lub powinien być rozumiany i stosowany od chwili jego wejścia w życie. Z powyższego wynika, że sądy mogą i powinny stosować taką wykładnię przepisu również do stosunków prawnych powstałych przed wydaniem wyroku w przedmiocie wniosku o dokonanie wykładni, jeżeli spełnione są wszystkie pozostałe przesłanki wszczęcia przed właściwym sądem postępowania w sprawie związanej ze stosowaniem takiego przepisu (zob. w szczególności wyroki: z dnia 2 lutego 1988 r. w sprawie 24/86 Blaizot i in., Rec. s. 379, pkt 27; z dnia 10 stycznia 2006 r. w sprawie C-402/03 Skov i Bilka, Zb.Orz. s. I-199, pkt 50; a także z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie C-92/11 RWE Vertrieb, pkt 58).

- 40 Zatem jedynie w wyjątkowych przypadkach Trybunał, stosując ogólną zasadę pewności prawa leżącą u podstaw porządku prawnego Unii, może uznać, że należy ograniczyć ze skutkiem dla wszystkich zainteresowanych możliwość powoływania się na zinterpretowany przez niego przepis celem podważenia stosunków prawnych nawiązanych w dobrej wierze. Aby można było orzec tego rodzaju ograniczenie, winny zostać spełnione dwie istotne przesłanki, a mianowicie dobra wiara zainteresowanych i ryzyko poważnych komplikacji (zob. w szczególności ww. wyroki: w sprawie Skov i Bilka, pkt 51; a także w sprawie RWE Vertrieb, pkt 59).
- 41 Co się tyczy postępowania głównego, należy zauważyć w pierwszej kolejności w odniesieniu do przesłanki dobrej wiary zainteresowanych, że rząd francuski nie mógł nie znać przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE zakazu wprowadzania w życie działania pomocowego i skutków prawnych, jakie stwarza brak zgłoszenia rozpatrywanego środka.
- 42 W drugiej kolejności w odniesieniu do wymogu ryzyka poważnych komplikacji Trybunał podkreślił, że konsekwencje finansowe, jakie mogłyby wyniknąć dla państwa członkowskiego z wyroku wydanego w trybie prejudycjalnym, nigdy nie uzasadniły same w sobie ograniczenia skutków tego wyroku w czasie (zob. podobnie w szczególności wyrok z dnia 19 października 1995 r. w sprawie C-137/94 Richardson, Rec. s. I-3407, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 43 W tych okolicznościach nie istnieje w tej sprawie żaden dowód mogący uzasadnić odstępstwo od zasady, zgodnie z którą skutki wyroku dotyczącego wykładni prawa Unii sięgają daty wejścia w życie normy poddanej wykładni (zob. wyrok z dnia 13 lutego 1996 r. w sprawach połączonych C-197/94 i C-252/94 Bautiaa i Société française maritime, Rec. s. I-505, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 W związku z powyższym nie ma podstaw do ograniczenia skutków niniejszego wyroku w czasie.

W przedmiocie kosztów

- 45 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 107 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że mechanizm pełnej rekompensaty dodatkowych kosztów nałożonych na przedsiębiorstwa ze względu na obowiązek zakupu energii elektrycznej pochodzenia wiatrowego po cenie wyższej od ceny rynkowej, którego finansowanie jest ponoszone przez wszystkich odbiorców końcowych na terytorium krajowym, taki jak mechanizm wynikający z ustawy nr 2000-108 z dnia 10 lutego 2000 r. o modernizacji i rozwoju energetyki publicznej, zmienionej ustawą nr 2006-1537 z dnia 7 grudnia 2006 r. dotyczącą sektora energii stanowi interwencję z użyciem zasobów państwowych.

Podpisy